

NOZIEDZĪGO NODARĪJUMU IZDARĪJUŠĀS PERSONAS NENOSKAIDROŠANAS TIESISKĀS SEKAS KRIMINĀLPROCESĀ¹

LEGAL CONSEQUENCES OF FAILING TO IDENTIFY THE OFFENDER IN CRIMINAL PROCEEDINGS

Kitija Koroševska, Bc. iur.

Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes maģistrante

Summary

Within the framework of this article, the legal consequences of failing to identify the offender in criminal proceedings are studied, examining the institute of termination of “cold” cases, its prerequisites and issues of application. By determining the shortcomings of current regulation and the inconsistency of the application thereof, the author proposes to improve the existing criminal procedural regulation and to develop auxiliary sources to encourage clearer procedural regulation, consensus regarding the application of termination of “cold” cases and more systematic approach, ensuring effective and just practice of this institute.

Atslēgvārdi: kriminālprocesa pabeigšana, kriminālprocesa izbeigšana, noziedzīgo nodarījumu izdarījušās personas nenoskaidrošana, nepieciešamās kriminālprocesiālās darbības, “tumšie” kriminālprocesi

Keywords: completion of criminal proceeding, termination of criminal proceeding, failure to identify the offender, necessary criminal procedural actions, “cold” cases

Ievads

Lai arī sabiedrībā valda uzskats, ka ikviens kriminālprocess ir jāatklāj un ikkatrs vainīgais jāsauc pie atbildības, realitātē ir tādi kriminālprocesi, kurus atrisināt vai nu nav iespējams objektīvu iemeslu, piemēram, pierādījumu trūkuma, dēļ, vai arī tādi, kurus izvēlas neizmeklēt, pamatojoties uz lietderības apsvērumiem, dodot priekšroku perspektīvāku un “sabiedrībai nozīmīgāku” kriminālprocesu izmeklēšanai. Vidēji Latvijā gadā vairāk nekā puse no visiem Valsts policijā uzsāktajiem kriminālprocešiem paliek neatklāti,² kas vien apstiprina to, ka visu noziedzīgo nodarījumu

¹ Raksts tapis uz 2023. gadā Latvijas Universitātes Juridiskajā fakultātē izstrādātā bakalaura darba pamata profesores Dr. iur. Ārijas Meikaliņas vadībā.

² Valsts policija: Valsts policijas 2022. gada pārskats. Pieejams: <https://www.vp.gov.lv/lv/media/15759/download?attachment> [aplūkots 19.03.2023.].

atklāšana, novedot ikvienu kriminālprocesu līdz taisnīgam krimināltiesisko attiecību noregulējumam, praksē ir neiespējama.

Tādējādi Kriminālprocesa likums³ (turpmāk – KPL) visus “tumšos” kriminālprocesus jeb tos, kuros nav izdevies noskaidrot noziedzīgo nodarījumu izdarījušo personu, sākot ar 2022. gada 6. oktobrī pieņemtajiem grozījumiem KPL⁴ (turpmāk – grozījumi KPL), paredz izbeigt. Pirms tam šādi varēja tikt izbeigti vienīgi kriminālprocesi par maznozīmīgiem noziedzīgiem nodarījumiem, kā arī iestājosies kriminālatbildības noilgumam, savukārt pārējie tika apturēti.

Lai arī pieņemtie grozījumi KPL ir vērtējami pozitīvi, ņemot vērā, ka apturēšanas institūts faktiski atbilda kriminālprocesa izbeigšanas būtībai (abos gadījumos aizliedzot izmeklēšanas darbību veikšanu) un izveidoja lielu apturēto krimināllietu uzkrājumu, arī pašreizējā regulējumā ir saskatāmas nepilnības un vairāki diskusijas vērti jautājumi.

1. Kriminālprocesa izbeigšanas vispārējs raksturojums

Viens no pirmstiesas kriminālprocesa pabeigšanas veidiem atbilstoši KPL 411. panta 7. punktam ir kriminālprocesa izbeigšana. Atšķirībā no apturēšanas, kas ir kā starpposms kriminālprocesa izbeigšanai un ar kuru darbību veikšana kriminālprocesā tiek uz laiku pārtraukta kādu juridisku vai faktisku apstākļu dēļ,⁵ izbeidzot kriminālprocesu, tas tiek pilnīgi noslēgts ar iespēju to atjaunot, īstenojoties KPL 393. panta nosacījumiem.

Kriminālprocesa izbeigšanai var būt vairāki iemesli – gan juridiski (piemēram, kriminālprocesu nepieļaujošie apstākļi), gan faktiski (piemēram, pierādījumu vai resursu trūkums). Tādējādi izbeigšana kā viens no kriminālprocesa pabeigšanas veidiem, balstoties uz objektīviem iemesliem un reizēm lietderības apsvērumiem, var būt konkrētajai situācijai atbilstošākais risinājums, un ne katra kriminālprocesa izbeigšana ir saistāma ar kriminālprocesā pieļautiem izmeklēšanas “defektiem”.⁶

Doktrīnā kriminālprocesa izbeigšana ir definēta kā “nolēgums par atteikšanos turpināt tiesvedību lietā sakarā ar objektīvi pastāvošiem, likumā paredzētiem materiāltiesiskajiem vai procesuālajiem apstākļiem, kas liedz to turpināt”.⁷ Tomēr, tā kā KPL vietām ir saskatāmas lietderīguma principa iezīmes un arī lēmuma par kriminālprocesa izbeigšanu pieņemšanā ir pieļaujama zināma subjektivitāte, piemēram, pieļaujot izbeigt kriminālprocesus par maznozīmīgiem noziedzīgiem nodarījumiem, kriminālprocesa izbeigšanas definīcija ir papildināma, nosakot, ka kriminālprocesa izbeigšana ir nolēmums par kriminālprocesa pabeigšanu, atsakoties to turpināt objektīvu, normatīvajos tiesību aktos paredzētu materiāltiesisku vai procesuālu apstākļu dēļ vai balstoties uz lietderības un kriminālprocesa turpināšanas nesamērīguma apsvērumiem.

³ Kriminālprocesa likums: LV likums. Pieņemts 21.04.2005. [01.03.2023. red.].

⁴ Grozījumi Kriminālprocesa likumā: LV likums. Pieņemti 06.10.2022. [03.11.2022. red.].

⁵ Meikališa Ā., Strada-Rozenberga K. Kriminālprocesuālo terminu skaidrojošā vārdnīca. Rīga: RaKa, 2000, 208. lpp.

⁶ Strada-Rozenberga K. Pierādīšanas standarts un priekšmets. Jurista Vārds, Nr. 2 (1164), 2021, 28. lpp.

⁷ Meikališa Ā., Strada-Rozenberga K., 2000, 109. lpp.

2. Kriminālprocesa izbeigšanas atsevišķu veidu procesuālā kārtība

2.1. Kriminālprocesa izbeigšana KPL 392. panta pirmās prim daļas kārtībā

Ikviena “tumšais” kriminālprocess neatkarīgi no tā smaguma var tikt izbeigts pēc KPL 392. panta pirmās prim daļas. Atbilstoši šīs daļas nosacījumiem kriminālprocesu, pieņemot motivētu lēmumu, var izbeigt, pirmkārt, ja ir veiktas nepieciešamās kriminālprocesuālās darbības; otrkārt, ja šo darbību rezultātā nav izdevies noskaidrot vainīgo personu; treškārt, ja izmeklētājs ir saņēmis uzraugošā prokurora piekrišanu. Lai arī KPL 392. panta pirmajā prim daļā ir norādīts, ka kriminālprocesu var izbeigt izmeklētājs, saņemot uzraugošā prokurora piekrišanu, tulkojot tiesību normu sistēmiski, pēc autores domām, to kā procesa virzītājs var izbeigt arī prokurors bez amatā augstāka prokurora piekrišanas (KPL 27. panta otrās daļas 1. punkts). Lai veicinātu konsekventāku regulējumu, KPL 392. panta pirmajā prim daļā norādītie subjekti būtu precizējami, norādot, ka arī prokuroram ir šādas tiesības; lai nodrošinātu papildu kontroles mehānismu, būtu jānosaka nepieciešamība saņemt amatā augstāka prokurora piekrišanu.

Atbilstoši KPL 392.¹ panta ceturtajai prim 3 daļai, izbeidzot šos kriminālprocesus, *procesa virzītājs pieņem lēmumu glabāt līdz kriminālatbildības noilguma iestāšanās brīdim tos lietiskos pierādījumus, dokumentus un citus izņemtos priekšmetus un vērtības, kas nav realizējami, iznīcināmi vai atdodami īpašniekiem vai likumīgajiem valdītājiem, un nosaka rīcību ar tiem pēc kriminālatbildības noilguma iestāšanās.*

Darbā tika veikta izmeklētāju un prokuroru aptauja. No atbildēm secināms, ka šīs daļas kontekstā neskaidrību rada ne vien tas, kādai šai rīcībai jābūt, bet arī tas, kādā procesuālā dokumentā tā ir nosakāma. Tika atzīmēts uz lēmuma izpildes problemātiku, atzīstot, ka nav norādīts, kurš glabās pierādījumus, būs par tiem atbildīgs un kas pēc tam tos iznīcinās, ja kriminālprocess ir jau izbeigts. Arī šos jautājumus būtu nepieciešams risināt.

KPL nav noteikts termiņš, kuram iestājoties “tumšie” kriminālprocesi var tikt izbeigti. Turklāt uz tiem nav attiecināmi nedz KPL 389. panta pirmajā daļā norādītie termiņi, jo tie tiek skaitīti no brīža, kad pirmstiesas kriminālprocesā tiek iesaistīta persona, kurai ir tiesības uz aizstāvību, nedz KPL 14. pantā ietvertās tiesības uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā, kuras, kā norādīts doktrīnā, attiecas uz personu, kurai ir tiesības uz aizstāvību.⁸

Tādējādi tie tikpat labi var tikt izbeigti tajā pašā dienā, kad uzsākti. Tomēr – vai šāda pieeja ir atbalstāma visu “tumšo” kriminālprocesu izbeigšanā?

Analizējot statistikas datus, var secināt, ka pašreizējā prakse neliecina par pārāgru kriminālprocesa izbeigšanu un līdz gadam no kriminālprocesa uzsākšanas brīža izbeigto “tumšo” kriminālprocesu īpatsvars ir niecīgs – 18%.⁹ Lai arī nebūtu atbalstāma smagu un sevišķi smagu kriminālprocesa izbeigšana gadījumos, kad izmeklēt noziegumu ir iespējams, nevar izslēgt iespēju, ka šos kriminālprocesus

⁸ Meikališa Ā. Tiesiskās kultūras ietekme uz kriminālprocesa termiņu saprātīgumu. Grām.: Kriminālprocess: raksti, 2010–2015. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2015, 293. lpp.

⁹ Iekšlietu ministrijas Informācijas centra sniegtā statistiskā informācija par kriminālprocesa izbeigšanu pēc KPL 392. panta pirmās prim daļas 2022.–2023. gadā. Iekšlietu ministrijas Informācijas centrs, sagatavots pēc lūguma par informācijas sagatavošanu, 10.03.2023. Nepublicēts materiāls.

nevar izmeklēt un attiecīgi atrisināt objektīvu iemeslu dēļ. Tāpēc formāla termiņa noteikšana, liekot turpināt kriminālprocesu, lai arī faktiski tajā izmeklēšana netiek veikta, nav atbalstāma.

2.2. Kriminālprocesa izbeigšana KPL 392. panta otrās prim daļas kārtībā

Kriminālprocesus par maznozīmīgiem noziedzīgiem nodarījumiem, ja nav noskaidrots tā izdarītājs, var izbeigt ne vien pēc KPL 392. panta pirmās prim daļas, bet arī KPL 392. panta otrās prim daļas. Tādējādi rodas jautājums, kā ir nošķirama šo daļu piemērošana attiecībā uz “maznozīmīgo” kriminālprocesu izbeigšanu.

KPL 392. panta otrajā prim daļā atšķirībā no KPL 392. panta pirmās prim daļas kā kriminālprocesa izbeigšanas priekšnoteikums nav norādīta “nepieciešamo kriminālprocesuālo darbību” klauzula. Tomēr, kā norādīts doktrīnā, tas, ka šādas norādes nav, nenozīmē, ka, izbeidzot kriminālprocesu, pamatojoties uz KPL 392. panta otro prim daļu, nebūtu jāveic kādas darbības.¹⁰

Iespējams gan diskutēt, vai šajās daļās ir atšķirīgs veicamo darbību apjoms, taču tas, pēc autores domām, nav pamats, lai uz “maznozīmīgo” “tumšo” kriminālprocesu izbeigšanu attiecinātu abas minētā panta daļas. Autore rosina izslēgt no KPL 392. panta otro prim daļu, KPL 392. panta pirmo prim daļu izsakot šādā redakcijā: *ja kriminālprocesā ir veiktas nepieciešamās kriminālprocesuālās darbības un nav izdevies noskaidrot noziedzīgu nodarījumu izdarījušo personu, un nav iespējams iegūt papildu pierādījumus vai to iegūšana nav lietderīga, izmeklētājs ar uzraugošā prokurora piekrišanu vai prokurors ar amatā augstāka prokurora piekrišanu var izbeigt kriminālprocesu.*

Šāda panta redakcija norādītu uz lietderības izvērtējuma pieļaujamību, izbeidzot “tumšos” kriminālprocesus, attiecinot “to iegūšana nav lietderīga” uz kriminālprocesiem par kriminālpārkāpumiem un mazāk smagiem noziegumiem, kur lietderīguma izvērtēšana ir ne vien pieļaujama, bet pat nepieciešama gadījumos, ja smagāku, “sabiedrībai nozīmīgāku” kriminālprocesu izmeklēšanai nepietiek resursu. Savukārt “nav iespējams iegūt papildu pierādījumus” attiecinot uz smagu un sevišķi smagu kriminālprocesu izbeigšanu. Tāpat, kā KPL 392. panta pirmās prim daļas gadījumā, lēmumam par kriminālprocesa izbeigšanu ir jābūt motivētam.

2.3. Kriminālprocesa izbeigšana KPL 392.¹ panta ceturtās prim 2 daļas kārtībā

Arī “tumšie” kriminālprocesi atbilstoši KPL 392.¹ panta ceturtajai prim 2 daļai ir izbeidzami, iestājoties kriminālatbildības noilgumam. Kā norādīts doktrīnā, šīs daļas gadījumā atšķirībā no KPL 377. panta 3. punkta netiek runāts par noilgumu Krimināllikuma izpratnē, “bet gan par termiņu, pēc kura iztecējuma kriminālprocesa veikšana vairs netiek uzskatīta par lietderīgu”.¹¹

Tāpat kriminālprocesa izbeigšana pēc KPL 377. panta 3. punkta ir personu nerealizējams apstāklis (KPL 380. pants). Savukārt “tumšo” kriminālprocesu izbeigšana

¹⁰ Meikališa Ā., Strada-Rozenberga K. Kriminālprocesa obligātums un lietderīguma elementi Latvijas krimināltiesisko un kriminālprocesuālo normu sistēmā. Grām.: Kriminālprocesa obligātums un lietderīgums kā kriminālās justīcijas sistēmas pamatprincips. Zin. red. Ā. Meikališa, K. Strada-Rozenberga. Rīga: Latvijas Universitātes Akadēmiskais apgāds, 2023, 167. lpp.

¹¹ Meikališa Ā., Strada-Rozenberga K., 2023, 167. lpp.

nav nedz rehabilitējoša, nedz nereabilitējoša, jo nav personas, kuru rehabilitēt vai nereabilitēt. Tāpēc abi šie kriminālprocesa izbeigšanas pamati nepārklājas, un attiecībā uz “tumšo” kriminālprocesu izbeigšanu ir piemērojama KPL 392.¹ panta ceturtā prim 2 daļa.

Lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu var tikt sastādīts vai nu rezolūcijas veidā, norādot noilguma iestāšanās pamatojumu, amatpersonu, kas pieņēma lēmumu, un lēmuma pieņemšanas datumu, vai tikt motivēts, piemēram, kad tajā ir jālemj par rīcību ar lietiskajiem pierādījumiem vai citiem jautājumiem.

3. Nepieciešamo kriminālprocesuālo darbību raksturojums

3.1. Nepieciešamo kriminālprocesuālo darbību apjoms

“Nepieciešamās kriminālprocesuālās darbības” Kriminālprocesa likumā kā priekšnoteikums procesa izbeigšanai ir ierakstītas tikai KPL 392. panta pirmajā prim daļā. Tomēr arī, lai izbeigtu kriminālprocesu pēc KPL 392. panta otrās prim daļas, ir jāveic kādas darbības, tādēļ ģenerālklausula “nepieciešamās kriminālprocesuālās darbības” ir būtiska abu šo daļu kontekstā, turpretī, izbeidzot kriminālprocesu pēc 392.¹ panta ceturtās prim 2 daļas, veicamās darbības tiesiskās sekas neietekmē.¹²

Būtiskākais nepieciešamo kriminālprocesuālo darbību kontekstā ir šo darbību apjoms, kas nosakāms atkarībā no tā, vai lēmuma par kriminālprocesa izbeigšanu pieņemšanā ir vērtējama procesa turpināšanas lietderība.¹³ Respektīvi, ja pirms kriminālprocesa izbeigšanas ir jāveic visas iespējamās darbības vainīgā noskaidrošanai, nav izvēles iespējas un lietderība lēmuma pieņemšanā nav saskatāma; savukārt, ja procesa virzītājam ir jāizpilda konkrēts minimālo darbību apjoms, pastāv iespēja izvēlēties – izmeklēt vai neizmeklēt –, attiecīgi arī lietderīguma izvērtēšana.¹⁴

“Nepieciešams” ir tāds, kas ir noteikti vajadzīgs, bez kā nevar iztikt; tāds, kam noteikti jābūt attiecīgajos apstākļos.¹⁵ Attiecīgi, tulkojot tiesību normu gramatiski, lietderība to izvērtēšanā nav pieļaujama, jo, ja kaut kas ir noteikti vajadzīgs, tad izvēlēties – izmeklēt vai ne – nevar. Norādot, ka tās ir atbilstoši krimināllietas apstākļiem maksimāli iespējamās darbības.

Arī vairākums (58%) respondentu atzina, ka tās ir visas kriminālprocesuālās darbības, kuras atbilstoši kriminālprocesa apstākļiem iespējams veikt. Tomēr gandrīz trešdaļa norādīja, ka tās ir minimāli veicamās, neatliekamās darbības, kas gan atbilstoši pašreizējam KPL 392. panta pirmajās prim daļas formulējumam novestu pie aplama secinājuma, ka arī smagus un sevišķi smagus kriminālprocesus var izbeigt lietderības dēļ, pieļaujot neveikt izmeklēšanu, lai arī tai nepastāv objektīvi šķēršļi.

Tā kā KPL 392. panta otrajā prim daļā norādes uz “nepieciešamajām kriminālprocesuālajām darbībām” nav, to apjoms varētu būt mazāks par KPL 392. panta pirmajā prim daļā noteikto.

¹² Meikališa Ā., Strada-Rozenberga K., 2023, 170. lpp.

¹³ Ibid.

¹⁴ Ibid., 170.–171. lpp.

¹⁵ Terminu un svešvārdu skaidrojošā vārdnīca: “nepieciešams”. Pieejams: <https://tezaurs.lv/nepiecie%C5%A1ams> [aplūkots 24.03.2023.].

3.2. Nepieciešamo kriminālprocesuālo darbību saturs

Nepieciešamo kriminālprocesuālo darbību saturs ir piepildāms atkarībā no konkrētās krimināllietas apstākļiem un kriminālprocesa individuālā rakstura.¹⁶ Tās aptver izmeklēšanas darbības un citas procesuālas darbības. Tās var būt darbības, kuras uzsākot citas informācijas par noziedzīgo nodarījumu nav vai ir maz (sākotnējās izmeklēšanas darbības)¹⁷; tādas, kuru primārais uzdevums ir nepieļaut pierādījumu zušanu (neatliekamās izmeklēšanas darbības)¹⁸; un tādas darbības, kuras tiek veiktas, pamatojoties uz citu darbību bāzes (turpmākās izmeklēšanas darbības).¹⁹

Tā kā "tumšie" kriminālprocesi tiek izbeigti subjekta nenoskaidrošanas dēļ, ar nepieciešamajām kriminālprocesuālajām darbībām tiek noskaidrotas vienīgi noziedzīgā nodarījuma objektīvās pazīmes. Šo darbību saturu var noteikt pēc tā, vai konkrētā izmeklēšanas darbība ir piemērota noziedzīgā nodarījuma izmeklēšanai nozīmīgu zināšanu ieguvei,²⁰ kā arī izvērtējot, vai turpmāku darbību neveikšana neatstās negatīvu ietekmi uz izmeklēšanas iznākumu.²¹ Tādējādi tas ir atkarīgs no kriminālprocesa apstākļu kopuma un izmeklēšanas veicēja loģiskās domāšanas procesa jeb objektīvo (krimināllietas apstākļi, pieejamā informācija, pierādījumi u. tml.) un subjektīvo (veiktās darbības un gūtā pieredze līdzīgos kriminālprocesos, personiskā pieredze un zināšanas, nojauta u. tml.) apstākļu kopuma. Savukārt lietderība un šo darbību veikšanas samērība (pieejamie resursi un noslodze, krimināllietas sarežģītība u. tml.), pēc autores domām, ir jāattiecina vienīgi uz KPL 392. panta otro prim daļu.

Tādējādi nepieciešamās kriminālprocesuālās darbības ir darbību kopums, kas, pamatojoties uz objektīviem un subjektīviem apsvērumiem, veicamas, lai noskaidrotu pierādīšanas priekšmetā ietilpstošās objektīvās pazīmes, kā arī citas darbības to nodrošināšanai.

Varētu diskutēt, vai ir vajadzīgs konkrēts nepieciešamo kriminālprocesuālo darbību, kas veicamas pirms kriminālprocesa izbeigšanas, uzskaitījums. Vēsturiski kriminālprocesa apturēšanai ir bijis minimālais obligāti veicamo procesuālo un izmeklēšanas pasākumu uzskaitījums, kas, būdams pārlietu vispārīgs un izmeklēšanu paldzinošs slogs,²² vēlāk ticis izslēgts. Tomēr, lai uzlabotu šā institūta efektivitāti, būtu atbalstāma vadlīniju izstrāde, kas būtu kā "zelta vidusceļš" un, neuzskaitot obligāti veicamās darbības, veicinātu vienveidīgāku praksi.

¹⁶ Meikališa Ā., Strada-Rozenberga K., 2023, 170. lpp.

¹⁷ Evarđons A. Kriminālistikas tehniskie līdzekļi. Rīga: Biznesa augstskola "Turība", 2007, 276. lpp.

¹⁸ Kavalieris A. Komentārs LPSR KPK 118. pantam. Grām.: Latvijas PSR kriminālprocesa kodeksa komentāri. B. Azāna vispārīgā redakcijā. Rīga: Avots, 1986, 181. lpp.

¹⁹ Lyman M. D. Criminal investigation: the art and the science, 6th edition. New Jersey: Pearson Education, 2011, p. 26.

²⁰ Nidermande E. Kriminālistiskās taktikas kā kriminālistikas sistēmas elementa būtība. Grām.: Rakstu krājums 2010–2020. Rīga: [b. i.], 2020, 447. lpp.

²¹ Lyman M. D., 2011, p. 26.

²² Latvijas Republikas Valsts kontrole: revīzijas ziņojums "Vai Latvijas Republikas Prokuratūras darbībā ir nepieciešami uzlabojumi?", 92. lpp. Pieejams: https://www.lrvk.gov.lv/lv/getrevisionfile/29451-NgmY-cq1XpWfp9GNUKGQK-Jzr/dtNr_1.pdf [aplūkots 07.02.2023.].

Kopsavilkums

1. Kriminālprocesa izbeigšanas definīcija ir papildināma, nosakot, ka kriminālprocesa izbeigšana ir nolēmums par kriminālprocesa pabeigšanu, atsakoties to turpināt objektīvu, normatīvajos tiesību aktos paredzētu materiāltiesisku vai procesuālu apstākļu dēļ vai balstoties uz lietderības un kriminālprocesa turpināšanas nesamērīguma apsvērumiem.
2. Nepieciešamās kriminālprocesuālās darbības ir darbību kopums, kas, pamatojoties uz objektīviem un subjektīviem faktoriem, veicamas, lai noskaidrotu pierādīšanas priekšmetā ietilpstošās objektīvās pazīmes, kā arī citas darbības to nodrošināšanai.
3. KPL 392. panta pirmajā prim daļā norādītās nepieciešamās kriminālprocesuālās darbības ir atbilstoši krimināllietas apstākļiem maksimāli veicamās darbības, turpretī KPL 392. panta otrās prim daļas kontekstā to apjoms var būt mazāks, izvērtējot to lietderību un samērīgumu.
4. KPL 392. panta otrā prim daļa ir izslēdzama un KPL 392. panta pirmā prim daļa papildināma, izsakot to šādā redakcijā: *ja kriminālprocesā ir veiktas nepieciešamās kriminālprocesuālās darbības un nav izdevies noskaidrot noziedzīgu nodarījumu izdarījušo personu, un nav iespējams iegūt papildu pierādījumus vai to iegūšana nav lietderīga, izmeklētājs ar uzraugošā prokurora piekrišanu vai prokurors ar amatā augstāka prokurora piekrišanu var izbeigt kriminālprocesu.*
5. Ieteicams izstrādāt vadlīnijas, kurās tiktu izskaidroti “tumšo” kriminālprocesa izbeigšanas kritēriji, tostarp nosakot “nepieciešamās kriminālprocesuālās darbības”, kā arī rīcību ar glabātajiem pierādījumiem pēc noilguma iestāšanās, paredzot šā lēmuma pieņemšanas kārtību un subjektus, kas atbild par lēmuma izpildi pēc kriminālatbildības noilguma iestāšanās.